

Kunnanhallituksen 16.12.2024 (§ 190) hyväksymän vuoden 2025 talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaan kunnanhallitukselle sekä valtuustolle raportoidaan taloudesta ja toiminnasta neljännesvuosittain. Edellytykset talouden seurannalle luo ajantasainen kirjanpito. Kunnan kokonaistalouden hallinta edellyttää, että toimielimet suunnittelevat toimintansa niin, että toimialalle valtuuston osoittamat tuloarviot toteutuvat ja määrärahat riittävät.

Sitovuustaso käyttötalousohjelmassa valtuustoon nähden on ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen erotus (netto) toimialoittain. Tuloslaskelmaosan sitovuustaso on rahoitustulojen ja – menojen erotus (netto) koko kunnan tasolla sekä verotulot ja valtionosuudet. Rahoitusosassa sitovia eriä ovat antolainauksen, lainakannan sekä oman pääoman muutokset. Investointien määrärahat ovat käyttöomaisuusryhmittäin sitovia valtuustoon nähden (netto, TA-kirja s.31). Talousarvion sitovuustasot on esitetty vuoden 2025 talousarviokirjassa (s. 22–23).

Neljännesvuositarkastuksissa (osavuositarkastus ja puolivuositarkastus) ilmoitetaan olennaiset toiminnan ja talouden tapahtumat, jotka heijastuvat erityisesti talouteen. Neljännesvuositarkastuksissa kerrotaan myös toimialojen talousarvion toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta sekä annetaan tietoa muun muassa verotulojen, työllisyyden, väkiluvun sekä sairauspoissaolojen kehityksestä.

Aikaväliltä tammi-syyskuu talouden toteutuminen raportoidaan kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle toimialoittain käyttötalouden osalta, investointien toteuma koko kunnan tasolla sekä toimialojen toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Lisäksi esitetään mahdolliset merkittävät poikkeamat määrärahojen käytössä ja poikkeamien syyt. Lisäksi samassa yhteydessä raportoidaan tytäryhtiöiden puolivuositarkastukset.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 27.1.2025 (§ 5) talouden tasapainotusohjelman vuosille 2025–2028. Talouden tasapainotusohjelman toteutumista seurataan kunnanhallituksen päätöksen 20.1.2025 (§ 5) mukaisesti säännöllisesti osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Päätöksen liitteenä (liite 2, Talouden tasapainotusohjelman toteuma 1.1.-30.9.2025) esitetty tarkempi seurantaraportti tasapainotustoimenpiteiden toteutumisesta tammi-syyskuun osalta.

Osana talouden tasapainotusohjelmaa hyväksyttiin myös talousarviomuutoksia 2025 vuodelle. Osavuositarkastuksessa ja käyttötalouden toteutumisessa on huomioitu talous- ja tukipalveluiden henkilöstökuluihin kohdistuneet talousarviomuutokset (yht. 37 000 euroa), jotka parantavat toimintakatetta vastaavan verran. Teknisten palveluiden osalta talousarviomuutokset tuodaan myöhemmin vuoden aikana toimialan budjettiin. Teknisten palveluiden talousarviomuutosten vaikutus toimintakatteeseen on yhteensä 97 000 euroa toimintakatetta parantava (toimintatuotot -8000 euroa ja toimintakulut 105 000 euroa). Lisäksi valtuusto on hyväksynyt 8.9.2025 § 139 talousarviomuutoksen kunnan valtionosuuksiin ja kotikuntakorvauksiin (nettona n. 164 000 euroa).

Valtionosuuksiin ja kotikuntakorvauksiin tehty muutokset näkyvät liitteenä olevissa raporteissa, mutta teknisten palveluiden muutokset tulevat näkyviin vasta tilinpäätöksessä, koska lautakunta käsitteli muutokset lokakuun puolella.

Käyttötalouden toteutuminen tuloslaskelman mukaan

Toimintatuotot

Käyttötalouden toimintatuotot toteutuivat tammi-syyskuussa noin 83,3 % tasolla vuoden 2025 talousarvioon nähden. Toimintatuottojen kokonaissumma oli 3,82 miljoonaa euroa. Tammi-syyskuun ajalta toimintatuotot ylittivät kumulatiivisen budjetin noin 380 000 eurolla. Tiliryhmätasolla kaikki erät toteutuivat budjetoitua suurempana. Merkittävin ylitys oli muiden toimintatuottojen osalta (n.196 000 euroa) sekä myyntituottojen osalta (n. 107 000 euroa). Lisäksi tukien ja avustusten toteuma oli noin 47 000 euroa budjetoitua parempi. Muide toimintatuottojen parempaa toteumaa selittää rakennusten luovutusvoitto (Rego-halli), myyntituottojen osalta taksojen korotukset sekä tukien ja avustusten osalta hankkeista saadut tulot.

Toimintakulut

Toimintakulujen toteuma oli tammi-kesäkuun osalta 69,9 % muutettuun talousarvioon nähden ja kokonaissummaltaan 15,9 miljoonaa euroa. Muutettuun talousarvioon nähden toteuma jäi peräti 1,16 miljoonaa euroa budjetoitua pienemmäksi. Henkilöstökulujen toteuma oli 9,15 miljoonaa euroa ja toteuma oli 73,5 % Henkilöstökulut alittivat budjetoidun noin 193 000 eurolla. Toteuma on tasaantunut jonkin verran, sillä heinäkuussa maksetut lomarahat näkyvät toteumissa. Palkkojen osalta lokakuussa maksuun tulevat yleiskorotukset tasoittavat tilannetta. Henkilöstökulujen toteuma on edeltävän vuoden vastaavaan (1–9/2024) ajankohtaan nähden noin 58 000 euroa pienempi. Taustalla vaikuttaa talouden tasapainotusohjelman toimenpiteet.

Palveluiden ostojen toteuma oli 4,4 miljoonaa euroa ja 68,6 % talousarvioon nähden. Palveluiden ostojen osalta toteuma ei jaksotu vuoden aikana täysin tasan ja toteuma alitti budjetoidun n. 411 000 eurolla. Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat 54,4 % talousarvioon nähden ja toteuma oli noin 1,4 miljoonaa euroa. Budjettiin nähden toteuma alittui peräti 529 000 euroa ja toteutui edeltävän vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden 270 000 euroa pienempänä. Taustalla vaikutti etenkin pienemmät energiakustannukset leudosta säästä johtuen. Avustukset toteutuivat noin 636 000 euron suuruusena (toteuma 78,4 %) ja muut toimintakulut toteutuivat 310 000 euron suuruusena (toteuma 63,1 %). Avustukset toteutuivat hiukan yli budjetoidun, mutta toteuman odotetaan pysyvän talousarvion lukemissa

Toimintakate

Toimintakate (toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus) toteutui -12,08 miljoonan euron ja 66,5 % suuruusena. Toteuma jäi alle muutetun talousarvion peräti 1,55 miljoonalla eurolla. Kokonaisuuden toimintakate heikkeni hiukan edeltävän vuoden tilanteeseen nähden, yhteensä noin 162 000 euroa. Tilanteeseen vaikutti etenkin toimintatuottojen odotettua parempi toteuma ja toisaalta odotettua pienempi toimintakulujen toteuma.

Tulorahoitus

Verotulojen toteumaprosentti oli 73,3 % talousarvioon nähden. Verotuloja kertyi tammi-syyskuussa yhteensä 11,25 miljoonaa euroa. Verotulojen toteuma oli noin 153 000 euroa edeltävää vuotta suurempi. Kunnan tuloverojen toteutuma oli 71,4 %, kiinteistöverojen 78,4 % ja

yhteisöverotuottojen 78,4 % talousarvioon nähden. Tuloverojen (11,25 miljoonaa euroa) ja kiinteistöverotuottojen (2,2 miljoonaa euroa) toteumaa voidaan pitää positiivisena nykyiseen tilanteeseen nähden. Myös yhteisöverotuottojen (847 000 euroa) toteuma oli odotetun suuruinen ja toteuma talousarvioon nähden n. 60 000 euroa parempi.

Valtionosuudet toteutuivat 74,9 % talousarvioon nähden ja toteuma oli yhteensä 3,1 miljoonaa euroa. Kasvua edeltävän vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden oli noin 477 000 euroa. Muutostalousarviossa on huomioitu kesäkuussa 2025 tullut uusi muutospäätös. Valtionosuuksien määrän muutos on ollut valtuuston hyväksyttävänä syyskuun alussa ja valtionosuudet tulevat ylittämään alkuperäisen talousarvion noin 171 000 eurolla.

Vuosikate ja poistot

Vuosikate toteutui noin 1,27 miljoonaa euroa muutettua talousarviota paremmin. Edeltävän vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden vuosikate toteutui noin 408 000 euroa parempana. Vuosikate riitti kattamaan poistot ja arvonalentumiset ja tilikauden tulos oli yhteensä 338 000 euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulos on kokonaisuudessaan merkittävästi muutettua talousarviota ja vuoden 2024 vastaavaa ajankohta parempi. Poistoeron vähennyksen (n. 215 000 euroa) jälkeen tilikauden ylijäämä on 552 000 euroa, jota voidaan pitää muutettuun talousarvioon nähden odotettua parempana.

Arvio koko vuoden toteumasta

Osavuosi- ja puolivuosisikatsausten pohjalta tehdyn tilinpäätösennusteen perusteella tilikauden tuloksen arvioidaan olevan noin 1,1 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempi. Tilikauden ennustetaan olevan n. 0,03 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Paremman ennusteen taustalla vaikuttava mm. talouden tasapainoitushjelman toimenpiteet sekä odotettua paremmin toteutuneet toimintatuotot, maltillisena toteutuneet toimintakulut ja alkuperäistä talousarviota suuremmat valtionsosuudet.

Rahoitusasema ja investoinnit

Uutta pitkäaikaista tai lyhytaikaista lainaa ei ole nostettu tammi-syyskuun aikana. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin suunnitelman mukaisesti noin 0,78 miljoonalla eurolla. Kunnan lainamäärä on syyskuun lopussa noin 5,2 miljoonaa euroa, joka on noin 840 euroa asukasta kohden. Kunnan rahavarat olivat kesäkuun lopussa n. 6,45 miljoonaa euroa. Kunnan maksuvalmius on edelleen poikkeuksellisen hyvä huolimatta investointien suuremmasta toteumasta.

Investointimenot toteutuivat noin 2,13 miljoonan euron suuruksena. Investointimenoja toteui noin 0,78 miljoonaa euroa edeltävää vuotta enemmän. Investointimenojen kasvu johtuu Luopioisten lämpölaitoksen rakentamisesta.

Toiminnalliset tavoitteet

Toimialojen talousarvion 2025 toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on kuvattu puolivuosisikatsauksessa, joka on päätöksen liitteenä (liite 1). Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen ja arvio koko vuoden toteutumisesta on kuvattu eri väreillä toteutumisasteen ja toteutumisarvion mukaisesti.

Toimivallan peruste	Hallintosääntö 72 §
Valmistelija	Aatu Laamanen, talousjohtaja p. 050 469 8477, aatu.laamanen@palkane.fi
Esitys	Kunnanjohtaja Pauliina Pikka Kunnanhallitus päättää merkitä osavuosikatsauksen ja talouden tasapainotusohjelman ajalta 1.1.-30.9.2025 tiedokseen ja antaa sen tiedoksi kunnanvaltuustolle, sivistyslautakunnalle, tekniselle lautakunnalle, rakennus- ja ympäristöjaostolle sekä tarkastuslautakunnalle.
Päätös	Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.
RYJA 18.12.2025 69/02.02.02/2025	
Esitys	Johtava rakennustarkastaja Arttu Jokinen Rakennus- ja ympäristöjaosto päättää merkitä osavuosikatsauksen ja talouden tasapainotusohjelman ajalta 1.1.-30.9.2025 tiedoksi.
Päätös	